

Új erő – őstől kapott gyökerekkel

A FORMATERVEZÉS IFJÚ TEHETSÉGE

Tóth Norbert

E havi rovatunk főszereplője még nagyon fiatal: a Soproni Egyetem formatervező tanszékének tanulója, ám már most, komoly eredmények és elismerések mentén törekszik arra, hogy válaszokat találjon azokra a bizonyos kérdésekre. Milyen kérdésekre? Azokra, ami talán minden ember számára a legfőbb: ki is vagyok én? Mi dolgom van ebben a nagyvilágban?

PLYO, a győztes fitnessbútor

AZ INSPIRÁLÓ KÖZEG

Az Alkalmazott Művészeti Intézet (AMI) a Soproni Egyetemen belül, a Simonyi Károly kar részeként működik. A patinás Deák téri épületben található az építész, a formatervező és a tervezőgrafika tanszék. Csicsics Gergő is itt formatervező hallgató, s ahogy a többi tanuló esetében, az ő szárnybontogatási törekvései is innét indulnak. Ám, hogy milyen eredménnyel, arra álljon itt néhány olyan kézzelfogható termék, amelyek az ő alkotói fantáziájából kiindulva látták meg először a napvilágot. Gergővel még akkor vettem fel a kapcsolatot, amikor egy tavalyi bútortervező alkotótábor zárórendezvényén kiderült, hogy bútortervezői képességei kiemelkedők.

(Az Innowood Innovation Camp névre hallgató rendezvényt, melyet a Soproni Egyetemen tartottak, a Pannon Fa- és Bútoripari Akkreditált Innovációs Klaszter, a PANFA szervezte meg az INTERREG Ausztria–Magyarország program támogatása által. A rendezvényről és a díjkiosztóról a Magyar Asztalos 2018. májusi és júliusi számaiban jelent meg írás.)

DÍJNYERTES BÚTORTERVEK

– *Az egyik terved 1., a másik pedig 2. helyezést ért el ezen a nemzetközi megmérettetésen. Elmondanád, hogy mi mindennel tűntél ki?*

– Az első helyezést a PLYO névre keresztelt termék terve kapta. Ez egy otthoni fitnessbútor, ami egyesíti

magában a testedzésre alkalmas eszközt és magát a bútort, úgy, hogy az mégsem tűnjön sportszernek. Valójában három darab fellépőzsámolyról van szó, amelyek egymásra, egymásba helyezhetők. Anyaguk rétegelt lemez, amit a fellépők tetején gumi borít. Azért esett a választás a rétegelt lemezre, mert egyrészt számos más bútornak is alapanyaga, másrészt kellőképpen rugalmas ahhoz, hogy a rajta elvégezhető gyakorlatok célszerűek legyenek, azaz ne terheljék meg szükségszerűen az ember ízületeit. Ezt a tervet én dolgoztam ki, ám Varga Noémi nevét még meg kell említeni, valamint Hevesi Annabella és Wágner Ákos MOME-s hallgatókat, akik konzultációval segítettek.

– *Mit lehet tudni a másik bútorról?*

– A BOND névre hallgató bútort csapatmunkában készítettem Surányi Vanesszával és Pető Borbálával együtt. A cél egy olyan lapra szerelt bútorcsalád tervezése volt, ami nem használ hagyományos kötőelemeket, azaz nincs benne csavar, pánt és semmilyen más fém vagy műanyag alkatrész. Ehelyett mi kötelet használtunk az alkatrészek egymáshoz rögzítéséhez. Ennek két oka is volt. A leglényegesebb, hogy egy másfajta tevékenységet jelent ilyen módon, kötelekkel összeállítani, összefűzni egy bútort, mint faipari kötőelemek segítségével összeszerelni azt. Emellett azt is kerestük, hogy az eltérő összerakási módokatól hányféle bútor születhet. A közös munka alatt elsőként kikísérleteltük, hogyan lehet rugalmas és merev kötésekkel létrehozni a kötél segítségével, valamint törekedtünk ezeknek esztétikus formát is adni. Majd igyekeztünk minél több bútort létrehozni. Így született egy ülőke,

A BOND bútorcsalád hasznos és kreatív is egyben

egy éjjeliszekrény, egy kis sámlis és egy láda. Mindezt elsőként óvodák számára gondoltuk, ahol kézügyesség-fejlesztés és kreativitás is társulhat a használható bútorokhoz. Mindenképpen előnyös tulajdonságnak tartom, hogy a gyártásához elegendő egy CNC-gép, valamint a felületkezelés. A mellékelt kötéllel pedig mindenki nekiállhat az „alkotó” munkának. Ráadásul a lapok és a kötelek színeit is lehet egyénire, egyedire szabni.

MŰVÉSZET ÉS VAGY TUDOMÁNY?

– Tetszik, ahogy önálló életet engedsz a bútornak. Ez azt üzeni nekem, hogy nem akarsz mindenáron kategóriák szerint gondolkodni. Egyébként mennyire voltatok szabadon eresztve a tervezés során? Magyarán: voltak meghatározott szempontok, kötött koncepciók a csapatoknak?

– Ün. kategóriakártyákat kellett választanunk még a munka leg-elején. Ilyeneket kell elképzelni,

mint pl. környezettudatos bútor, okos bútor stb. A csapatoknak ezek mentén kellett elindulniuk a tervezésben. Én azonban ezt másképp ítélem meg! Kategória helyett inkább egy jól megragadható értékrendet képviseljen az a bútor, amelyben egymás mellett kap helyet a használhatóság, a tetszetősség, esetleg a variálhatóság. Ha ezt az értékrendet formába tudtuk önteni, akkor jó munkát végeztünk. Ha pedig kell, akkor a társadalom által elvárt vagy kívánatos kategóriák egyikét-másikát, vagy akár többet ezekből, már csak mellé kell sorolni.

– Nagyszerű. Először a belső tartalom az, ami egy magasabb rendű, mondjuk úgy, etikus célt követ, majd ehhez párosul a külső, az esztétikus formai megjelenés. Ethos és Esthetos járjon együtt – ahogy Platón ezt megfogalmazta. Jól gondolom azt, hogy tudatos üzenete is van a munkáidnak?

– Lehet, hogy furcsa, hogy elsőként ezt mondom, de azt remélem, hogy a formatervezésről kialakult negatív előítélet megváltozik. Kétségtelen tény, hogy már az egyetemen lévő faipari szakokon tanuló hallgatók is „művészkéknek” tekintenek minket, akik itt, az AMI-ban tanulunk. S úgy érzem, hogy ez a sztereotípiák a szakmai életben is ragadóssá vált. Úgyhogy a munkáimmal az ilyen és ehhez hasonló előítéleteket is szeretném eloszlatni.

– Szívemből szóltál, mert a művészet szó hallatán sokszor az az alkotói közösség juthat eszünkbe, akik öncélú, magamutogató módon torz és ízléstelen képet formálnak. Ám ehhez a világhoz a valódi művészetnek szerencsére nincs köze. A tiszta művészet feladata – ahogy azt az ókori görögök tartották – a szépnek, a harmonikusnak a formába öntése. A tudománynak ehhez kell

tudnia kapcsolódni, hisz az ő dolga pedig a rendezettség fenntartása. Michelangelo azért tudott nagyot alkotni, mert folyamatosan törekedett a szépet, a művészt ötvözni az univerzumban – tudós módon – megismerhető renddel. No, de menjünk tovább! Már több is, mint fél éve az alkotótábornak és ezeknek a szép eredményeknek. Született azóta továbblépés?

– A prototípusok elkészültek, és úgymond be is lettek mutatva a nagyközönségnek: kivittük a klagenfurti faipari kiállításra, de látható volt a budapesti OTTHON-Design Ősz kiállításon, a Design Hét rendezvénysorozat keretében. S hát természetesen jelen volt a soproni innoLignum kiállításon is. Az ausztriai és a soproni rendezvény gyártástechnológiai szempontból jelentette a kihívást, a Hungexpón rendezett esemény pedig arcukat szempontjából. Egyébként mindhárom alkalommal az alkotótáborban

született összes munka látható volt. Azt kell mondanom, jó volt a fogadtatás, de semmi több nem történt. Egyik esetben sem sikerült ez eddig kivitelezőt találni a szériagyártásra. Voltak tárgyalások, sőt, most is folyamatban van egy a PLYO kapcsán, de megegyezés még nem született.

– Találni a piacon ilyen megoldásokat?

– Láthatók ilyen kezdeményezések, de inkább csak a DIY, a Csináld magad! mozgalmak keretében. Illetve a BOND-hoz hasonló bútor már egyszer felbukkant a Download Design keretében, pár éve.

– Talán nem mindenkinek tűnt fel, de a Magyar Asztalos Tanulmányi Verseny (MATV) tavalyi eseményén, az iskolák számára immár hetedik alkalommal megrendezett csapatversenyen is a te neveddel találkozhattak azok, akik figyelemmel kísérték az eseményt. Ennek oka, hogy te tervezted azt az éjjeliszekrényt, ami aztán a vizsgadarab lett.

A zsűri tagja is voltál: mi mindennel szembesültél, amikor a 15 különböző csapat nekiállt a munkádnak?

– Nagyon jó érzés volt látni, hogy 45 diák dolgozik azon, hogy életet leheljenek a bútortervbe. Minden frappánsan összeállt, a csapatok mindegyike elkészült a bútorral. Egyébként voltak segítők még a tervezési fázis végén, Szili József és Baranyai Pál asztalosmesterek személyében. Pár megjegyzés azért elhangzott a változtatások tekintetében, de ezek inkább esztétikai javaslatok voltak, mint pl. hogy láthatóvá lehetett volna tenni a fenék és az oldal takart fecskefarkú kötését.

– Tervezed a jövőben ennek a bútornak a 2.0-ás változatát?

– Akár még ez is megtörténhet, de egy dilemma biztos, hogy felmerülne. A piacon a gyártói oldal igyekszik az egyszerűségekre törekedni, míg ez a vizsgadarab a maga nehézségeivel a tanuló szakmai tudását és kezűgyességét is feltárja.

– Ez igaz, viszont a piacon nemcsak a gyártói oldal van, hanem a fogyasztói igények is megjelennek. Márpedig az igényesen elkészített mives bútorokra ki vannak éhezve azok, akiknek elégük van a sorozatgyártásból „jól vizsgázott” tömegtermékekből.

– Én ezt a sorozatgyártás szempontjai miatt mondtam. Egyedi vagy kisseriás gyártás esetén helyet kaphatnak a munkaigényesebb megoldások. Akárhogy is van, formatervezői ismereteimmel és képességeimmel a jövőben is töreksem a kiegyensúlyozott használati tárgyak megalkotására. ■

Gergő két tervezőtársával, Pető Borbálával és Surányi Vanesszával

A fotók a tervező saját tulajdonai, kivéve: nyitókép: Tóth Norbert PANFA